З НОВЫМ ГОДАМ, СЯБРЫ!

Гомельскі універсітэт

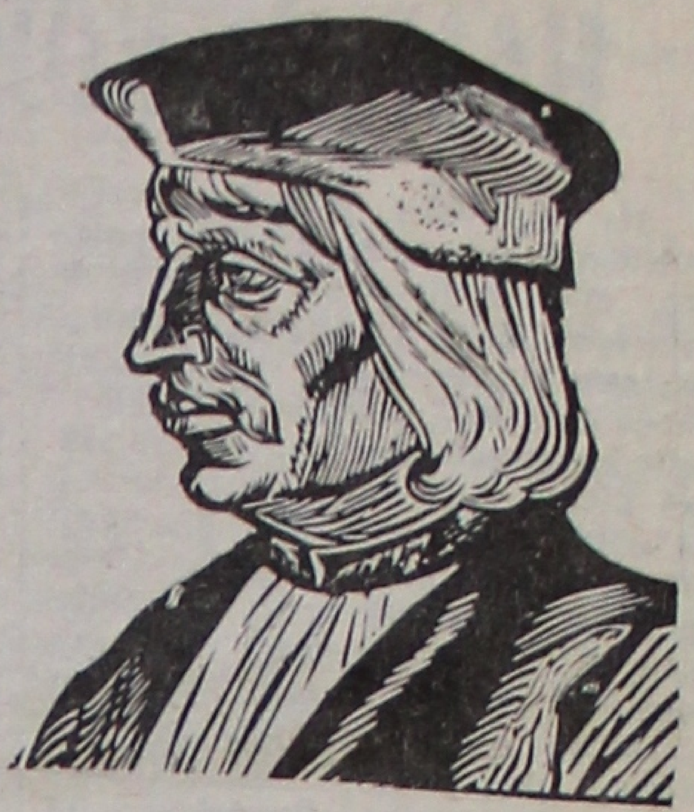

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 35 (822) | Панядзелак, 30 снежня 1991 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 3 кап.

ВОСЬ і заканчваецца ў нашым жыцці яшчэ адзін — 1991 год. У летапісу краіны ён стаў сапраўды гістарычным у самым шырокім сэнсе слова. Ужо няма раней непарушнага Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, сышла з палітычнай арэны КПСС, замест светлых дзён мы дачакаліся вельмі смутных.

І ўсё ж не будзем страчваць аптымізм, а з надзеяй глядзець на лепшую будучыню. Перацерпім глыбокі сацыяльна-эканамічны крызіс, непамерна высокія цэны на ўсе прадукты, прамысловыя тавары і аказваемыя паслугі (паверым, што гэта часовая з'ява), толькі б над намі заставалася мірнае неба, не ўшчымляліся чалавечыя правы і свабоды.

Па даўняй традыцыі сёння жадаем Вам, дарагія сябры, моцнага здароўя, веры ў свае сілы і магчымасці, асабістага шчасця!

З надыходзячым Новым, 1992 годам!

РЭКТАРАТ.

«Ад сэрца да сэрца» — такую сімвалічную назву атрымала высакародная акцыя студэнтаў нашага універсітэта. Вось ужо на працягу некалькіх гадоў яны наладжваюць дабрачынную навагоднюю ёлку для дзяцей, з якімі лёс абышоўся несправядліва — сірот, інвалідаў, хворых. Для іх збіраюцца навагоднія падарункі, якія уручаюць рабятам Дзед Мароз і Снягурачка.

(Аб гэтым чытайце ў матэрыяле «Ад сэрца да сэрца», змешчаным на 2-й старонцы сённяшняга нумара нашай газеты).

ЗАПРАШАЮЦЬ ДЗЕД МАРОЗ І СНЯГУРАЧКА

дзяцей выкладчыкаў і супрацоўнікаў універсітэта на Навагодні ранішнік каля лясной прыгажуні-ёлкі, які адбудзецца 2 студзеня ў Палацы культуры ВА «Гомельпрамбуд».

Пачатак у 13.00

А навагоднія падарункі можна атрымаць у прафкоме (галоўны корпус, п. 1-22).

Прыемныя весткі

З ГАНАРОВЫМІ ЗВАННЯМІ

Дажываючы апошнія тыдні свайго існавання, Дзяржкамспорт краіны прысвоіў самыя ганаровыя спартыўныя званні «Заслужаны майстар спорту» двум гамяльчанам, двум чэмпіёнам свету па вольнай барацьбе — першакурсніку факультэта фізічнай культуры нашага універсітэта Вугару Аруджаву і студэнту-завочніку гэтага ж факультэта Сяргею Смалю.

А вось Дзяржкамспорт Рэспублікі Беларусь прысвоіў ганаровае званне «Заслужаны трэнер Рэспублікі Беларусь» ст. трэнеру зборнай каманды вобласці, дырэктару абласной ДЮСШ (якая размешчана на базе нашага універсітэта) па барацьбе Аляксандру Хатылёву.

Аляксандр Хатылёў вядомы ў недалёкім мінулым спартсмен, майстар спорту, неаднаразовы чэмпіён рэспублікі. Зараз ён перадае свае майстэрства не толькі юным спартсменам, але і дарослым. Зборная вобласці, якую ўзначальвае А. Хатылёў, у апошнія гады зрабіла значны крок наперад, да вяршынь майстэрства.

УПЕРШЫНЮ ЧЭМПІЁНКА СВЕТУ

У Францыі завяршыўся чэмпіянат свету па самба сярод жанчын. Упершыню ў гісторыі спорту Гомельшчыны наша зямлячка Анжэла Патапава стала чэмпіёнкай свету. Анжэла — студэнтка-завочніца факультэта фізічнай культуры. Яе падрыхтаваў Уладзімір Драбкоў, які працуе трэнерам у ДЮСШ прафкома ВА «Карал».

Падведзены вынікі папулярнага конкурсу «Дзесяць лепшых спартсменаў Беларусі» па выніках 1991 спартыўнага года, які быў арганізаваны рэдакцыяй газеты «Физкультурник Белоруссии», Дзяржкамспортам і Асацыяцыяй спартыўнай прэсы Рэспублікі Беларусь.

Прыемна адзначыць, што спартсменам № 3 названа студэнтка нашага універсітэта, майстар спорту міжнароднага класа, трохразовая чэмпіёнка Еўропы-91 — Алена Рудкоўская. Восьмы радок заняў чэмпіён свету-91 па вольнай барацьбе Сяргей Смаль.

Лепшым трэнерам рэспублікі-91 названы трэнер каманды СКА Мінск па ручному мячу — Спартак Міpановіч. Нагадаю, што Спартак Міpановіч у 1963 годзе скончыў факультэт фізічнага выхавання (так ён раней называўся) Гомельскага педінстытута імя В. П. Чкалава. Вось так!

В. МАРЧАНКА.

Иван ХАРЛАМОВ

Новый год

Есть миг, когда,
Скрываясь в звездной темени,
Своим секундам завершая счет,
Декабрь святую эстафету
времени,
Как другу, январю передает.
И в этот миг невидимой их
встречи
С надеждами сидим мы
за столом...
Звенят бокалы. Льются
тосты-речи.
И все ж, и все ж гадаем
мы о том,
Какая в сатанинской злобе
сила
Бедой и смутой по стране
прошлась,
Могучую державу сокрушила,
Разрушила и праведность,
и власть?
Мы заклеймили
Сталина-тирана...
Теперь же, Новый год,
ты обнажи
И тайны всенародного обмана,
И маскировку рыночную лжи.
Будь милостив ты к людям,
что в бесчестье
Униженно стоят в очередях...
О, Родина, давай искать
мы вместе
Из беспросвета к свету
трудный шлях!

ПЛАНЕТА ВАКОЛ ЁЛКІ

Калі ўспамінаюць гісторыю зімовага навагоддзя, звычайна абмяжоўваюцца спасылкай на загад Пятра І 1699 года. Пры гэтым растлумачваюць, што мэтай пятроўскай рэформы было зрабіць падобным расійскі каляндар на календары заходнееўрапейскіх краін. Праз «прарубленае акно» Расія ўваходзіла ў «еўрапейскі дом»: для зручнасці зносін неабходна была адзіная сістэма гадавога часалічэння.

Аднак пытанне, дзе выток заходнееўрапейскага звычая святкаваць Новы год зімой, застаецца без адказу.

Такім чынам, традыцыя сустракаць Новы год зімой была ўласціва старажытнаму насельніцтву Еўропы. Яе пераанялі сучасныя еўрапейцы, перш за ўсё германаязычныя народы і славяне. Прыхільнасць да афіцыйнага зімовага навагоддзя ідзе ад Старажытнага Рыма: у сярэдзіне зімы атрымлівалі пасады зноў абраныя консулы, да гэтага часу ў Рым сцякаліся падаткавыя паступленні з усёй імперыі. Спалучэнне гэтых дзвюх традыцый рабіла зручным і зразумелым студзеньскі Новы год у новых еўрапейскіх дзяржавах, у тым ліку і ў Расіі.

У наш час жыхары розных краін сустракаюць Новы год па-свойму. У Балгарыі, напрыклад, з нецярпеннем чакаюць апошняга ўдару гадзінніка, калі ў дамах на некалькі мінут абавязкова тушаць святло. Урачыста разразаюць пірагі з запечанымі ў іх сувенірамі.

Судны, якія стаяць у порце, гудкамі абвяшчаюць аб надыходзе Новага года ў Галандыі.

У Японіі роўна апоўначы раздаецца 108 удараў звона. У гэтыя мінуты па японскіх народных прыкметах чалавек пераступае нейкі парог, за якім яго чакае новы лёс, калі ўсё жыццё можа пайсці інакш, калі можа прыйсці шчасце.

Паспрабуйце ў пераднавагоднія дні купіць у Венгрыі звычайныя дзіцячыя свістулькі, ражкі, дудачкі, трубы — набегаецеся! Усё даўно раскуплена. У народным павер'і гаворыцца, што пранізлівы гук гэтых немудрагелістых музычных інструментаў адганяе ад жылля злых духаў, заклікае ў кожны дом радасць і дабрабыт.

У Германіі людзі самага рознага ўзросту, як толькі пачынаюць гадзіннікі адбіваць поўнач, узбіраюцца на стулі, сталы, крэслы і з апошнім, дванаццатым ударам дружна, з радаснымі прывітаннямі «ускокваюць» у Новы год.

На Савеце універсітэта

НАМ З КОЖНЫМ ДНЁМ СТАНОВІЦЦА ЦЯЖЭЙ

На апошнім у гэтым годзе пасяджэнні Савета універсітэта, якое адбылося 19 снежня, абмеркаваны жыццёва важныя пытанні. Першае з іх датычылася вынікаў работы ў папярэднім навучальным годзе і задач на 1991—1992 навучальны год. З асноўным дакладам выступіў рэктар член-карэспандэнт Беларускай Акадэміі навук, прафесар Л. А. Шамяткоў. Ён падкрэсліў, што ў апошні час вышэйшая школа краіны, у тым ліку і наш універсітэт, перажываюць складанае становішча пераходу да рыначных адносін. На іх дзейнасці адбіваецца глыбокі эканамічна-сацыяльны крызіс.

Значную ўвагу ў сваім дакладзе Л. А. Шамяткоў удзяліў нарадзе рэктараў ВНУ рэспублікі, якая адбылася 12 снежня ў зале пасяджэнняў Савета Міністраў РБ пад старшынствам намесніка Старшыні СМ РБ М. І. Дземчука. На гэтай нарадзе абмяркоўвалася пытанне аб рэалізацыі новага Закона «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь». Закон у цэлым добры. Аднак ён патрабуе трывалай фінансавай і матэрыяльнай асновы. Але на першых кроках гэта пакуль што не прадбачыцца. Пасля распаду саюзных структур вышэйшыя навучальныя ўстановы не маюць дакументаў, якія рэгламентуюць іх дзейнасць, па-сутнасці цяпер застаюцца поўнасцю бяспраўнымі.

Складаная жыццёвая сітуацыя, зазначыў Л. А. Шамяткоў, не павінна падрываць нашу ініцыятыву, творчыя адносіны да працы. Наадварот, трэба шукаць шляхі для дасягнення стабілізацыі, лепшых вынікаў у навукова-педагагічнай працы. Універсітэт павінен канкрэтна вызначыць свае напрамкі ў ажыццяўленні рыначных адносін. Дзяржаўныя выдаткі сродкаў трэба разумна спалучаць з калектыўнай камерцыяй.

Новы 1992 год паставіць перад калектывам універсітэта яшчэ больш адказныя задачы. Іх вырашэнне, асабліва пры нізкім матэрыяльным забеспячэнні, непаўнацэннай аплаце працы, будзе не з лёгкіх. І ўсё ж спатрэбіцца прыкласці ўсе намаганні, каб не застацца ў загоне, а быць на дастойных рубяжах вышэйшай школы.

З аналізам вучэбна-выхаваўчага працэсу за папярэдні навучальны год і задачах на будучае выступіў першы прарэктар — прарэктар па вучэбнай рабоце прафесар М. В. Селькін. Ацэньваючы ўзровень падрыхтоўкі маладых спецыялістаў, ён указаў, што яшчэ не ўсе кафедры і факультэты працуюць у адпаведнасці з патрабаваннямі часу. Сур'ёзныя прэтэнзіі выказаны да кафедр грамадскіх навук. Перабудова іх дзейнасці амаль не адчуваецца.

Сёння відавочны значны недахоп літаратуры па многіх дысцыплінах. У пэўнай ступені гэты прабел павінны ліквідаваць самі вучоныя і выкладчыкі універсітэта. Яны абавязаны падрыхтаваць і выдаць друкаваным спосабам цыкл лекцый, дапаможнікаў і метадычных рэкамендацый. Былі зроблены адпаведныя заяўкі на іх выданне ва універсітэце. Аднак у сваёй большасці яны не ажыццёўлены па віне заяўленых аўтараў.

Прафесар М. В. Селькін закрануў і такое важнае пытанне, як працоўная і вучэбная дысцыпліна. Яны жадаюць быць значна лепшымі.

На пасяджэнні Савета са справаздачамі выступілі таксама прарэктар па завочнаму навучанню к. філ. н. М. М. Воінаў, прарэктар па навуковай рабоце прафесар А. М. Сердзюкоў, прарэктар па АГР П. М. Навуменка.

Аб выніках фінансавай дзейнасці універсітэта за папярэдні перыяд і некаторых перспектывах на будучае далажыла галоўны бухгалтар І. А. Курава.

Сацыяльнай абароне студэнтаў у пераходны перыяд да рыначных адносін прысвяціла сваё выступленне старшыня прафкома студэнтаў Н. І. Калтышава.

Савет універсітэта зацвердзіў заслуханыя даклады аб выніках 1990—1991 навучальнага года і задачах на 1991—92 навучальны год.

Зацверджаны асноўныя напрамкі выкарыстання фонду матэрыяльнага заахвочвання і фонду вытворчага і сацыяльнага развіцця універсітэта.

Пры разглядзе Закона «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» дэканатам, кафедрам і іншым структурным падраздзяленням універсітэта рэкамендавана прыняць адпаведныя прапановы і распрацаваць мерапрыемствы па ажыццяўленню гэтага Закона.

Савет унёс некаторыя змяненні і зрабіў рэдакцыйныя папраўкі ў Статут Гомельскага дзяржаўнага універсітэта імя Ф. Скарыны.

Зацверджаны састаў камісіі па працоўных спрэчках.

АД СЭРЦА ДА СЭРЦА

ДАБРАЧЫННАЯ НАВАГОДНЯЯ ЁЛКА

У гэты цяжкі час, які перажывае краіна, кожнага з дарослых асабліва хвалюе тое, як падарыць дзецям дзяцінства, як ім дапамагчы. І такіх, каму неабыякавы лёс дзяцей, трапіўшых у бяду, становіцца ўсё больш. І гэта нас, членаў праўлення абласнога аддзялення Беларускага дзіцячага фонду, не можа не радаваць. Асабліва каштоўна тое, што побач з падзвіжнікамі абароны інтарэсаў дзяцей мы бачым моладзь, перш за ўсе студэнцкую.

Актыўныя ўдзельнікі ўсіх дабрачынных акцый, праводзімых дзіцячым фондам з моманту яго стварэння, студэнты ГДУ імя Ф. Скарыны — слухачы народнага універсітэта маральна-эстэтычнага выхавання, члены клуба маладой сям'і «Бусел», а ў гэтым годзе і будучыя намеснікі дырэктараў па выхаваўчай рабоце, якія праходзяць спецыялізацыю па кафедры этыкі, эстэтыкі і гісторыі культуры.

Ад сэрца да сэрца — назва дабрачыннай елкі, якая традыцыйна запальваецца студэнтамі напярэдадні Новага года.

На гэты раз яна была асабліва прыбранай, клікала да прыгажосці, дабра, міласэрнасці. Намнога багацейшым быў і мяшок з падарункамі ў Дзеда Мароза і Снягуркі. А прынеслі гэтыя падарункі для дзяцей, бацькі якіх загінулі ў Афганістане, дзяцей-інвалідаў з дзяцінства, дзіцячага гематалагічнага аддзялення абласной бальніцы, абласной дзіцячай бальніцы, дзіцячага артапедычнага аддзялення 3-й гарадской бальніцы, дзіцячага прыёмніка, дзяцей студэнцкіх сем'яў, студэнты, выкладчыкі і члены гуртка мастацкай інкрустацыі — вучні 2 «А» класа СШ № 5. Свой духоўны падарунак прынесла на елку народная артыстка РБ Н. А. Карнеева.

Сколькі цяпла, саўдзелу, спачування было ў вачах тых, каго духоўна парадніла дабрачынная елка! Шчаслівыя, задаволеныя, адкрыўшыя чалавечае ў чалавеку, студэнты спасцігалі маральны сэнс сваёй будучай выхаваўчай работы.

Гэта быў сапраўдны ўрок міласэрнасці, які штогод праводзіць кандыдат філасофскіх навук, дацэнт Тамара Пятроўна Гараніна — член праўлення, старшыня сямейнага савета абласнога аддзялення дзіцячага фонду, якая далучае ўсе больш і больш студэнтаў да высакароднай справы.

Выключна каштоўна тое, што дабрачынная елка не засталася незаўважанай ў горадзе і ва універсітэце. Вучні школы № 21 пад кіраўніцтвам настаўнікаў з любоўю рыхтуюць навагоднія сувеніры дзецям.

Прафком універсітэта падтрымаў акцыю дабрачыннасці, пачатую студэнтамі, і звярнуўся з заклікам да ўсіх факультэтаў і падраздзяленняў адгукнуцца на ініцыятыву студэнтаў, выдзяліўшы ў сваю чаргу 200 руб. на навагоднія падарункі дзецям, чые лёсы не могуць не хваляваць. Акцыя дабрачыннасці працягваецца. Ідуць студэнты, выкладчыкі, супрацоўнікі... Ідуць да дзяцей у сем'і, бальніцы, ідуць, каб несці радасць, таму што ўсе мы родам з дзяцінства.

І гэта не можа не выклікаць пачуццё глыбокай удзячнасці гэтым людзям, якія нясуць ад сэрдца да сэрдца сваю чалавечнасць.

З новым годам! Няхай ён падаруе Вам здароўе, маральную надзейнасць асобы! Шчасця Вам!

А. СЕМЯНІЦКАЯ,
нам. старшыні абласнога аддзялення Беларускага дзіцячага фонду.

Фота У. Чысціка.

Плануецца канферэнцыя

ПА ПРАБЛЕМАХ ЧАРНОБЫЛЯ

У адпаведнасці з Дзяржаўнай праграмай па ліквідацыі ў Рэспубліцы Беларусь вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС навуковымі ўстановамі Акадэміі навук, Міністэрства аховы здароўя, Міністэрства адукацыі, іншых міністэрстваў і ведамстваў выконваецца значны аб'ём работ па навуковаму забеспячэнню праблем нармальнай жыццядзейнасці насельніцтва ў раёнах, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджванню.

Разам з тым вывучэнне становішча спраў на месцах паказвае, што ў забруджаных радыенуклідамі раёнах ёсць рад праблем, патрабуючых безадкладнага рашэння на падставе вынікаў навуковых даследаванняў. У прыватнасці, вялікую вастрыню набылі праблемы далейшага выкарыстання асноўных фондаў, у тым ліку жыллёвых памяшканняў, у адселеных населеных пунктах, распрацоўкі радыяцыйна-экалагічных крытэрыяў будаўніцтва новых і функцыяніравання наяўных пунктаў захавання адходаў дэзактывацыі і вызначэння іх статусу, выдачы навуковых рэкамендацый па вызначэнню небяспекі месцаў складзіравання адходаў дэзактывацыі для здароўя людзей і навакольнага асяроддзя і мэтазгоднасці перамяшчэння гэтых адходаў у пункты захавання і рад іншых практычных праблем.

У сувязі з гэтым наспела неабходнасць у правядзенні ў другой палове лютага 1992 года ў г. Гомелі навукова-практычнай канферэнцыі выканаўцаў Дзяржаўнай праграмы «Вынікі навуковых даследаванняў вынікаў Чарнобыльскай аварыі і іх практычная рэалізацыя».

На канферэнцыі прадугледжваецца разгледзець такія пытанні, як аналіз захворваемасці і арганізацыя медыцынскага абслугоўвання насельніцтва, якое пражывае на забруджаных тэрыторыях; асаблівасці вядзення сельскагаспадарчай вытворчасці на забруджаных тэрыторыях; арганізацыя камунальнай і жыллёвай гаспадаркі на забруджаных тэрыторыях; пытанні дэзактывацыі і захавання радыеактыўных адходаў; сацыяльна-эканамічныя вынікі аварыі на ЧАЭС.

Плануецца правядзенне пленарнага і секцыйных пасяджэнняў.

Запрашаюцца для ўдзелу ў рабоце канферэнцыі, выступлення з дакладамі або паведамленнямі вядучыя спецыялісты АН СССР, АН РБ, Міністэрства аховы здароўя, іншых НДІ, прадпрыемстваў, арганізацый.

Заяўкі на ўдзел у рабоце канферэнцыі, тэзісы дакладаў у двух экземплярах, акт экспертызы прымаюцца да 15 студзеня 1992 года.

За даведкамі звяртацца ў службу НТІ (п. 5-13 вуч. корп. № 5, тэл. 56-73-38).

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ Ф. СКАРЫНЫ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНТНЫХ ПАСАД ПА КАФЕДРАХ:

палітэканоміі — дацэнта, асістэнта;
беларускай мовы — дацэнта, асістэнта;
оптыкі — дацэнта;
палітычнай гісторыі — асістэнта;
аналізу гаспадарчай дзейнасці — асістэнта.

Тэрмін падачы заяў — не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заяўкі накіроўваць на адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

Краіны і мы

ДА ВУЧОБЫ — З УСЁЙ СУР'ЁЗНАСЦЮ

(Працяг. Пачатак у №№ 30, 31, 34).

У ПЕКІНСКІМ політэхнічным універсітэце рыхтуюць высокакваліфікаваных спецыялістаў па механіцы, цеплавой энергіі, электратэхніцы, будаўніцтву, архітэктуры, ахове акаляючага асяроддзя, фізіцы, матэматыцы і г. д. Тут знойдзены надзвычай эфектыўныя сувязі паміж тэорыяй і практыкай, найноўшымі навуковымі распрацоўкамі і ўкараненнем іх у вытворчасць. Пры універсітэце дзейнічае завод па вырабу вылічальнай тэхнікі, якая канкурыруе з прадукцыяй вядучых замежных фірм. Пастаўляецца яна ў Германію, Францыю, Італію, Польшчу, іншыя краіны. Унушальныя і лічбы прамысловай вытворчасці: штогод універсітэцкі завод выпускае вылічальнай тэхнікі, найноўшай тэхналогіі на 50 мільёнаў іен. І гэта не ўсё. Ёсць яшчэ ў політэхнічным універсітэце ўласная фабрыка, дзе робяць самыя малыя ў свеце прынтэры. Іх, напрыклад, добра прымяняюць у Германіі замест касавых апаратаў. Уражвае, што на фабрыцы працуе ўсяго 30 штатных супрацоўнікаў, а аб'ём гадавой вытворчасці складае 18 мільёнаў іен. Для нас і нашага ўзроўню вытворчасці гэта проста фантастычная лічба. Праўда, акрамя штатных работнікаў, тут працуюць у вольны ад асноўнай работы час выкладчыкі, супрацоўнікі універсітэта. Акрамя дадатковай зарплаты гэта дае ім магчымасць ажыццяўляць свае творчыя задумы, распрацоўкі.

Як нам давялося бачыць, у вышэйшых навучальных установах Пекіна важная роля ўдзяляецца бібліятэкам. Яны, звычайна, у асобных памяшканнях. Так, у політэхнічным універсітэце бібліятэка мае 900 тысяч тамоў. У ёй 8 чытальных залаў на тысячу месц. Бібліятэка выпісвае больш трох тысяч перыядычных выданняў, у тым ліку 200 замежных.

Пацікавіліся мы савецкай літаратурай. На жаль, сёння ў кітайскіх вучоных, студэнтаў у пашане больш працы амерыканскіх, англійскіх, нямецкіх, японскіх аўтараў. Але нашым гідам па бібліятэцы быў дацэнт, які ў свой час вучыўся і абараняў дысертацыю ў вядомым Маскоўскім інжынерным інстытуце будаўніцтва. Да таго ж загадчыцай бібліятэкі працуе яго жонка. Яны і паказалі нам у адным з закуткоў невялікі стэлаж з кнігамі на рускай мове. Ад нечаканай сустрэчы з паўнамоцнымі прадстаўнікамі Радзімы зашчымела сэрца, адчулася горыч: няўжо мы такія бедныя...

А між тым у чытальных залах ішло напружанае жыццё. Студэнты з даведнікамі, слоўнікамі спасцігалі таямніцы навукі. Калі прыгледзецца, то кнігі, часопісы, артыкулы, якія вывучалі, канспектавалі студэнты, былі на англійскай мове. Варта адзначыць, што вывучэнне яе ў Кітаі пастаўлена даволі грунтоўна. Вывучаюць англійскую мову ў школах, ва ўсіх навучальных установах, па тэлебачанню, радыё. Так, у політэхнічным універсітэце чатыры гадзіны ў дзень урокі англійскай мовы гучаць па мясцовай трансляцыйнай сетцы. Яны гучаць у дынаміках, што размешчаны ў пакоях, калідорах, па рэпрадуктарах на ўсёй тэрыторыі. Галоўнае ж, на наш погляд, у Кітаі, як кажуць, створана моўнае асяроддзе. Спецыялісты добра ўсвядомілі, што замежная мова, ў прыватнасці, англійская дазваляе глыбей зазірнуць у міжнароднае супольніцтва навукі, бачыць яе дасягненні, не замыкацца ў сваім шкарлупінні.

І тут жа свой уласны горкі і вельмі крыўдны вопыт. Успомнілася, як у чэрвені г. г. на пероне гомельскага вакзала я сустракаў кітайскіх калег. Пасля прывітання, здаецца, прафесар Сінь Юйтана спытаў нечакана для мяне: «Ду ю спік інгліш?». «Чуць-чуць»,— збянтэжана адказаў я. Гэтае «чуць-чуць» потым доўга гучала ў нас і там, у Пекіне. А я тады і зараз думаю: шэсць гадоў у сярэдняй школе, чатыры гады ва універсітэце, аспірантура, кандыдацкі мінімум (слова нейкае недарэчнае «мінімум»! Што гэта такое?) — і ўрэшце рэшт «чуць-чуць». Да таго ж у звыклых анкетах без сораму пішам: «Чытаю і перакладаю са слоўнікам».

Вучэбныя карпусы, інтэрнаты і адкрыты басейн Пекінскага педагагічнага інстытута фізічнай культуры.

КІТАЙ: ДАЛЁКІ І БЛІЗКІ

У ПЕКІНЕ нас не адпускалі адных ні на хвіліну. І не таму, што была, відаць, устаноўка пэўных органаў, бо баяліся, што мы заблудзімся, не ведаючы мовы. Праўда, тут яны нас недаацанілі. Кожны з нас валодаў пэўнай колькасцю англійскіх фраз і слоў, каб нешта спытаць ці знайсці. А кіраўнік наш Леанід Аляксандравіч Шамяткоў увогуле прыстойна гаварыў і добра разумеў субяседнікаў. Гэта быў плён ягонай напружанай работы па вывучэнню англійскай мовы. Летась і ў чэрвені гэтага года Леанід Аляксандравіч двойчы быў у Вялікабрытаніі і чытаў лекцыі на англійскай мове для вучоных і абітурыентаў прэстыжных універсітэтаў. І ўвогуле там, у Пекіне, наш рэктар, як модна цяпер казаць, шэф, адкрыўся, у прыватнасці мне, новымі гранямі. Я ведаў яго як аднаго з самых маладых дактароў навук у галіне матэматыкі. Ён вельмі рана стаў прафесарам, членам-карэспандэнтам нацыянальнай Акадэміі навук. Леанід Аляксандравіч шырока вядомы ў свеце як буйны спецыяліст ў галіне канчатковых груп, як аўтар фундаментальных манаграфій. Сярод яго вучняў — 21 кандыдат навук і адзін прафесар. Словам, ужо даўно склалася моцная і надзвычай перспектыўная школа прафесара Шамяткова.

Яшчэ некалькі штрыхоў да партрэта гэтага цудоўнага, рознабакова адоранага і развітага чалавека. На трэці дзень візіту на афіцыйны прыём мы былі запрошаны начальнікам Пекінскага ўпраўлення вышэйшай адукацыі Чжэнь Джонем у фешэнебельную гасцініцу «Білінг Інтэрнейшл гатэль». (У Кітаі, як у многіх краінах, афіцыйныя сустрэчы, перагаворы, як правіла, вядуцца ў вялікіх гасцініцах). Пасля святочнай вячэры, пачатку перагавораў мы спусціліся ў вялікае, прыгожа аздобленае фае. Амаль пасяродку яго стаяў канцэртны раяль. Адзін з кітайскіх вучоных, які ведаў нашага рэктара па першаму візіту, нечакана для нас прапанаваў яму сыграць. Леанід Аляксандравіч, як кажуць, не ўпарціўся, даволі прафесійна сеў за раяль, і вялікую залу напоўнілі чароўныя гукі вядомай беларускай песні на словы Якуба Коласа «Мой родны кут, як ты мне мілы...».

Пазней я ўведаў, што Леанід Аляксандравіч хораша іграе на іншых музычных інструментах, прыгожа спявае.

Акрамя музыкі ў Л. А. Шамяткова ёсць яшчэ хобі, у прыватнасці, захапленне педагогікай. У час знаходжання ў Пекінскім педагагічным інстытуце Леанід Аляксандравіч прачытаў цудоўную лекцыю па вопыту арганізацыі вучэбнага працэсу ў вышэйшых навучальных установах нашай рэспублікі. На лекцыю прыйшлі і выкладчыкі іншых педагагічных ВНУ Пекіна. І трэба сказаць, што слухачы былі надзвычай удзячны нашаму рэктару за тыя веды, якія ён ім падараваў. А адказныя работнікі Пекінскага ўпраўлення вышэйшай адукацыі адразу выказалі жаданне перакласці і выдаць у Кітаі кнігу Б. В. Бокуця, С. І. Сокаравай, Л. А. Шамяткова, І. Ф. Харламава «Вузовское обучение. Проблемы активизации».

А МІЖ тым знаёмства з вышэйшай школай Пекіна працягвалася. Як я ўжо адзначыў, у Кітаі панавала савецкая сістэма падрыхтоўкі спецыялістаў. Чатыры гады назад стала пераважаць амерыканская. Было ўведзена свабоднае наведванне занятаў, распаўсюджваецца плата за навучанне. Цікавая акалічнасць: студэнты пекінскіх ВНУ стыпендыю не атрымліваюць (яна выдзяляецца ў выглядзе прэмій толькі выдатнікам). Хаця 90% студэнтаў, як правіла, жыхары сталіцы, жывуць яны ў інтэрнатах. І толькі на выхадныя іх адпускаюць да бацькоў. Вось, напрыклад, як размяркоўваецца дзень у студэнтаў Пекінскага педагагічнага інстытута фізічнай культуры. У шэсць гадзін 15 мінут усе студэнты выходзяць на дваццаціхвілінную фіззарадку. Потым сняданак, шэсць гадзін заняткаў, абед, дзве гадзіны самападрыхтоўкі, паўтары гадзіны трэніроўкі, вячэра, культурная праграма, самападрыхтоўка і ў палове адзінаццатага — сон.

Але нас уразіла ў гэтым інстытуце матэрыяльная база. Уразіла і засмуціла, што ў нас такога няма і невядома, калі будзе. Навучаецца ў інстытуце 1400 студэнтаў, працуюць 600 выкладчыкаў і супрацоўнікаў. Гэта чацвёртая па маштабах сярод фізкультурных ВНУ Кітая. На тэрыторыі (таксама агароджанай, з вартаўнікамі ў міліцэйскай форме ля яе цэнтральнага ўваходу) у 24 гектары размешчана 18 розных будынкаў і спартыўных збудаванняў. Гонарам інстытута з'яўляецца сучасная баскетбольная зала, пабудаваная да Азіяцкіх гульняў. Гэта — унікальнае збудаванне плошчай 12 тысяч квадратных метраў на чатыры з паловай тыс. гледачоў. Аўтаматычнае табло, камп'ютэры. Я налічыў 112 дапаможных кабінетаў, якія абсталяваны найноўшай тэхнікай, трэнажорамі, сучаснай мэбляй. Ёсць пры ім жа вялікая трэніровачная зала, саўны, медыцынскі цэнтр. А ўсяго ў інстытуце 18 спартыўных залаў, адна з якіх 146х60 метраў. Шмат тут адкрытых спартыўных збудаванняў, футбольнае поле, валейбольныя, баскетбольныя пляцоўкі і г. д. Адным словам, аднachасова 1400 студэнтаў могуць займацца трэніроўкамі.

Канешне, іх матэрыяльнай базе можна па-добраму пазайздросціць. Але іх надзвычай зацікавілі вынікі нашай работы, аб якой грунтоўна расказаў наш рэктар. Як вядома, у нашым універсітэце нямала вядомых спартсменаў, сярод якіх чэмпіёны і прызёры Алімпійскіх гульняў, свету, Еўропы і краіны. У іх жа такіх дасягненняў няма. Таму рэктар інстытута выказаў пажаданне разам са спецыялістамі наведаць наш універсітэт, каб вывучыць вопыт падрыхтоўкі высокакласных спартсменаў, арганізацыі вучэбнага працэсу. Было вырашана абменьвацца спецыялістамі, спартыўнымі дэлегацыямі.

Больш трывалыя, рэальныя і канкрэтныя па часу ўзаемасувязі былі заключаны паміж нашым універсітэтам і Пекінскім педагагічным інстытутам, які таксама ў хуткім часе мяркуюць перайменаваць ва універсітэт. Па профілю свайму ён самы блізкі да нас. На 14 факультэтах рыхтуюцца настаўнікі кітайскай мовы і літаратуры, рускай, англійскай моў, гісторыі, фізікі, матэматыкі, хіміі і біялогіі, геаграфіі, мастацтва. На тэрыторыі ў 27 гектараў размешчана 40 розных будынкаў. Вельмі вялікі ўласны аўтапарк.

На тэрыторыі інстытута ёсць уласная базавая школа. У ёй 30 класаў, у якіх навучаецца 1600 вучняў (у Кітаі звычайна ў класах па 50—60 вучняў). Прымаюцца ў школу найбольш здольныя дзеці пасля шасцігодкі і працягваюць вучыцца ў 7—12 класах. У ёй два напрамкі: гуманітарны і прыродазнаўчы. У школе добры тэлецэнтр (тэлестудыі ці цэнтры ёсць у кожнай ВНУ, якія мы наведалі). 30% выпускнікоў па рэкамендацыі савета школы прымаюцца ў педінстытут без уступных экзаменаў, а астатнія здаюць пяць экзаменаў: матэматыка, родная мова і літаратура, замежная мова, палітыка, геаграфія з гісторыяй. Набраўшыя 500 балаў (у Кітаі 100-бальная сістэма ацэнкі ведаў) залічваюцца на вучобу. Але з паспяхова вытрымаўшых уступныя экзамены ёсць абітурыенты, якія набралі высокія балы.

М. ВОІНАЎ,
прарэктар па завочнаму навучанню.

(Заканчэнне будзе).

У кожнай ВНУ Пекіна ёсць свой стадыён. Студэнты актыўна ўдзельнічаюць у спаборніцтвах пры масавай падтрымцы балельшчыкаў.

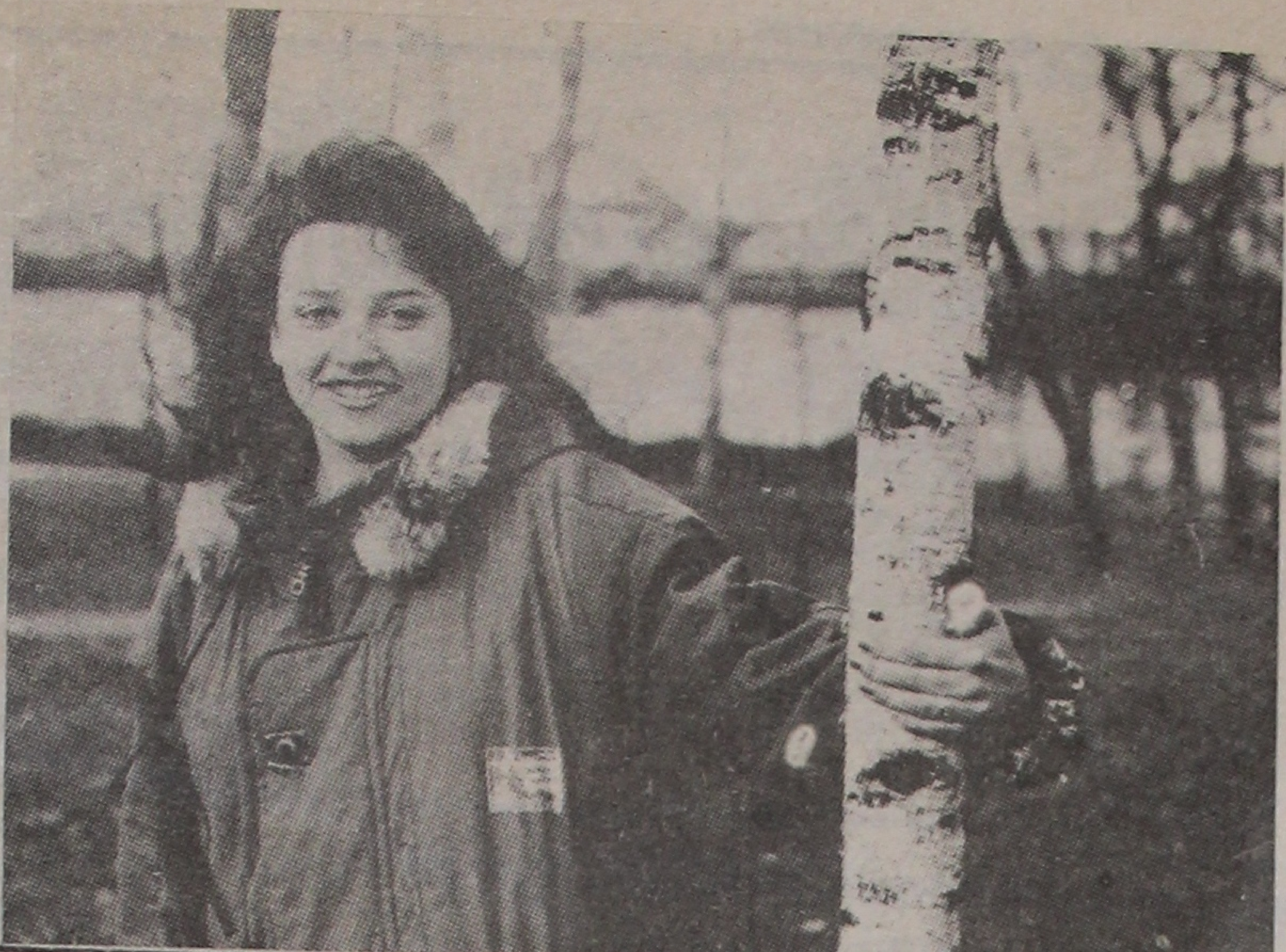

На прайшоўшым агульнауніверсітэцкім аглядзе - конкурсе талентаў «Ану, першакурсн і к!» прафкомам студэнтаў — спонсарам праграмы разам з фірмай «Соввело» быў устаноўлены прыз — турпаездка «Міс першакурсніца». Яго ўладальніцай стала студэнтка I курса філалагічнага факультэта Вара Каменская, якую вы бачыце на здымку.

Фота У. Чысціка.

КОЛЬКІ НАМ ЖЫЦЬ?

Ваш знак задыяка не толькі вызначае характар, здольнасці, жыццёвыя шансы і будучыню. Ён сведчыць таксама аб магчымай працягласці вашага жыцця!

Гэта адкрыццё зрабіў амерыканскі сацыёлаг, які па-аматарску займаўся і астралогіяй, прафесар Форэст Фіклінг. Сем гадоў ён вывучаў звесткі аб нараджэнні і смерці больш чым 60 тысяч асоб.

— Мяне шакіравалі вынікі, — прызнаецца амерыканскі вучоны з Каліфорніі. — Але з фактам не паспрачаешся. Аказалася, што людзі, народжаныя пад адпаведным знакам, жывуць на многа больш, чым іншыя.

Прафесар Фіклінг сцвярджае, напрыклад, што мужчыны з-пад знака Цяльца і жанчыны з-пад знака Блізнят — рэкардсмены даўгалецця: жывуць у сярэднім 81 год і 5 месяцаў. Следам за імі жанчыны з-пад знака Казярога, яны могуць разлічваць на 80 гадоў, а жанчыны з-пад знака Цяльца — на 79 гадоў і 6 месяцаў.

— На самым доле народжаныя пад знакам Стральца, — працягвае прафесар Фіклінг.— Магчыма таму, што гэты знак адпавядае жыццю інтэнсіўнаму і бурнаму. З маіх даследаванняў вынікае, што жанчыны з-пад гэтага знака жывуць у сярэднім 63,5, а мужчыны — 62 гады.

Сам прафесар Фіклінг (Авен) і яго жонка Глорыя (Дзева) правозілі свае шматгадовыя даследаванні ў групе з некалькіх дзесяткаў спецыялістаў.

—Мы сабралі даты нараджэння і смерці больш як 60 тысяч чалавек, а нашыя калегі распісалі даныя па знаках задыяка, — тлумачыць прафесар. — Інфармацыю мы бралі з энцыклапедый, бібліятэчных фармуляраў, царкоўных кніг і нават на могілках. Вельмі здзівіліся, калі камп'ютэр, запраграміраваны на першыя 5 тысяч асоб, паказаў выразную суадноснасць паміж працягласцю жыцця і адпаведнымі знакамі задыяка. Далейшае павелічэнне колькасці звестак у прынцыпе нічога не змяніла. Поўнасцю мы пераканаліся ў правільнасці сваіх высноў пасля апрацоўкі даных па 20 тысячах асоб.

Астатнія 40 тысяч пацвердзілі ўжо адкрытае.

Група сацыёлагаў з некалькіх амерыканскіх універсітэтаў спрабавала абвергнуць і высмеяць Фіклінга. Да іх здзіўлення, вынікі іх даследаванняў у розных канцах ЗША аказаліся ідэнтычнымі высновам прафесара.

Лічаць, што гэта найвялікшая астралагічная сенсацыя нашага стагоддзя.

Са свайго боку можам заначыць, што лічбы гэтыя сярэднія, і калі верыць ім бясспрэчна, то хто б тады дажыў да ста гадоў.

ТАБЛІЦА ПРАФЕСАРА ФІКЛІНГА

Знак задыяка [illegible]	Мужчыны	Жанчыны
Казярог (22 снежня—20 студзеня)	77,5	80
Вадалей (21 студзеня—19 лютага)	71,5	71,5
Рыбы (20 лютага —20 сакавіка)	71	75
Авен (21 сакавіка —20 красавіка)	79	78
Цялец (21 красавіка—21 мая)	81,5	79,5
Блізняты (22 мая — 21 чэрвеня)	78	81,5
Рак (22 чэрвеня—23 ліпеня)	68	73
Леў (24 ліпеня—23 жніўня)	74	74,5
Дзева (24 жніўня—23 верасня)	76,5	80,5
Шалі (24 верасня—23 кастрычніка)	73	77
Скарпіён (24 кастрычніка—22 лістапада)	68,5	72,5
Стралец (23 лістапада —21 снежня)	62	63,5

ГУМАРЫСТЫЧНЫ СЛОЎНІК

● **ЭКАНАМІСТ** — аналітык, у якога ёсць усе адказы на мінулагоднія пытанні.

● **СВАБОДА** — права рабіць што хочаш, не лічачыся ні з кім, акрамя жонкі, начальніка, паліцыі, суседзяў і ўрада.

● **ЛІБЕРАЛ** — той, каго радыкалы лічаць кансерватарам, а кансерватары — радыкалам.

● **ПАТРЫЕТ** — чалавек, які любіць сваю краіну, затое яе грамадзян ён цярпець не можа.

● **ТАТАЛІТАРЫЗМ** — сістэма ўпраўлення, пры якой усё, што не забаронена, абавязкова.

З ЗАПІСНОЙ КНІЖКІ ДЗЕДА МАРОЗА

● Выраз «Выраблена тавараў на 10 млрд. руб.» трэба чытаць: «Выраблена 10 млрд. руб.»

● Навіны тэхнікі: нарэшце прамысловасць асвоіла серыйны выпуск доўгачаканых купюравальных машын.

СПОРТ

ЛЕГКАЯ АТЛЕТЫКА

У спартыўным манежы «Дынама» студэнты універсітэта адкрылі зімовы лёгкаатлетычны сезон. 296 юнакоў і дзяўчат васьмі факультэтаў выйшлі на старт у бегу на 500 і 1000 м.

У бегу на 500 м першынствавала адна з мацнейшых бягунь горада Галіна Баранава — матэматычны факультэт — 1,26,7 сек. На другім і трэцім месцах — студэнткі факультэта фізічнай культуры Алена Іванова — 1.26,9 сек. і Таццяна Ляўковіч — 1.28,4 сек.

Студэнты стартавалі ў бегу на 1000 м, дзе дамініраваў факультэт фізічнай культуры: Аляксей Нікалаеў — 2.36,0 сек., Юрый Сакалоў — 2.41,5 сек. Студэнт эканамічнага факультэта Сяргей Раманькоў стаў трэцім — 2.43,0.

Калі сакратарыят (галоўны сакратар — ст. выкладчык В. В. Калачоў) падвёў вынікі, то месцы размеркаваліся наступным чынам: 1 — факультэт фізічнай культуры — 3595 ачкоў; 2 — эканамічны — 2652; трэцяе — матэматычны—2447; 4 — фізічны — 1993; 5 — філалагічны — 1666; 6 — геалагічны — 1521; 7 — гістарычны — 1409; 8 — біялагічны — 1330.

Пераможцы і прызёры атрымалі граматы і грашовыя ўзнагароды, якія ўручыў ім старшыня спартклуба Д. Жаркоў.

ШАХМАТЫ

У праграме універсітэцкай спартакіяды завяршыліся спаборніцтвы па шахматах. Вось іх вынікі: 1 —матэматычны, 2 — фізічны, 3 — гістарычны, 4 — філалагічны, 5 — эканамічны, 6 — біялагічны, 7 — геалагічны факультэты.

Зноў здзівіў факультэт фізічнай культуры, які не прыняў удзел у спаборніцтвах. Не думаю, што на факультэце няма аматараў гэтай старажытнай гульні. Справа, відаць, у дрэннай арганізацыі.

МІНІ-ФУТБОЛ

У спартыўнай зале універсітэта прайшло першынство па міні-футболу ў праграме універсіяды, якое сабрала 10 каманд.

Першынствавала каманда факультэта фізічнай культуры, якая перамагла ў дзевяці гульнях. На другім месцы эканамічны факультэт — 8 перамог і на трэцім — геалагічны — 5 перамог.

НАСТОЛЬНЫ ТЭНІС

У Мінску ў спартыўнай зале Беларускай політэхнічнай акадэміі праходзіла занальнае першынство студэнцкай асацыяцыі рэспублікі па настольнаму тэнісу, у якім прыняло ўдзел 7 ВНУ, а для таго, каб заваяваць пуцёўку ў фінал, трэба было заняць 1—2 месцы.

Наша мужчынская каманда ў складзе майстра спорту Алега Кісялёва (3 курс, факультэт фізічнай культуры), кандыдатаў у майстры спорту — Віктара Плескага (2 курс, біялагічны факультэт) і Ігара Шулькіна (2 курс, фізічны факультэт), пераіграўшы ўсе каманды, заняла першае месца.

Наша жаночая каманда прайграла тэнісісткам політэхнічнай акадэміі і заняла другое месца. Трэніруе нашых студэнтаў П. Саковіч — ст. выкладчык кафедры фізічнага выхавання.

Нагадаю, што цяпер у красавіку нашы тэнісісты выступяць у фінале студэнцкай асацыяцыі.

В. МАРЧАНКА.

ШТО АПРАНУЦЬ У НАВАГОДНЮЮ НОЧ?

Пытанне няпростае, бо на нашым свяце два астральныя госці — Месяц і гарэзлівая Малпа. Так што дагаджаць давядзецца абодвум!

На радасць Месяцу апраніце светлую, простага пакрою сукенку з лёну, баваўны або тонкай шэрсці. А каб дагадзіць Малпе, упрыгожце свае ўбранне яркімі, бліскучымі караламі, надзеньце буйныя бранзалеты «пад золата», пацеркі.

1992 ГОД ПА ГАРАСКОПУ

Наступаючы 1992-гі — год малпы. Гэта «зоркавы» час для тых, хто нарадзіўся ў 1920, 1932, 1944, 1956, 1968, 1980 г. г. Ад яго можна чакаць усяго, асабліва нечаканасцей. Гэты год найбольш рызыкоўны на ўсялякія хітрыкі, непрадказальныя грубаватыя выхадкі малпы.

Гараскоп на гэты год прадказвае перамены ў палітыцы, рэвалюцыі, бунты, анархію.

Але ж гэты самы год спрыяльны для новых ідэй, выкарыстайце яго найбольш плённа. Асабліва плённым будзе наступіўшы год для маленькай малпы, што нарадзілася ўлетку.

Па гараскопу народаў старажытнага Егіпта і Усходняй Азіі ў год малпы:

Крыса — знаходзіць раўнавагу і шчасце. Няхай у новым годзе ўступае ў шлюб.

Для **Быка** — гэта вельмі кепскі год. Ён будзе палохацца і адчуе пагрозу. Ён не церпіць непрадбачанага.

Кот — прыме малпу за тое, што яна ёсць, ён не будзе турбавацца без меры.

Дракон — нягледзячы на няўдачы, будзе рухацца наперад. Ён не выносіць насмешак.

Змяя— усміхаецца, грымасічае, яна ўся цікаўнасць.

Малпа — лікуе. Мітусня ёй па душы.

Певень — агрэсіўна пажадае ўстанавіць свой парадак. Будзе гаварыць пустыя словы і распаўсюджваць сваю мараль. Але дарэмна.

Свіння — ёй лепш за ўсё ў гэтым годзе. Яна ажыццёвіць усё тое, у што верыць, уладкуе свае асабістыя справы, пазнае радасць жыцця.

Сабака — прысвеціць сябе новым ідэям, будзе дзейнічаць імгненна, аднак будзе зняважана і пасля гэтага пачне ўсё зноў.

Конь — у яго добрыя справы.

Тыгр — прысвеціць сябе новай ідэі, але малпа пасмяецца над ім.

Каза — яна ўдзельніца гульні, за выключэннем тых момантаў, калі ўсе збіраюцца ў яе хаце.

Падрыхтавала Г. АДЗІНЦОВА.

ГЭТА ЦІКАВА

Наў[illegible]можна ўстанавіць, калі [illegible]одзі ўпершыню сталі рабіць на Новы год падарункі. Напэўна, гэта традыцыя вельмі старажытная. У егіпецкіх пірамідак археолагі знайшлі вазы, зробленыя каля 3 тыс. гадоў назад. Удалося нават прачытаць надпіс на вазах: «Адкрыцця года добрага!» Напэўна, гэта і былі першыя навагоднія падарункі і віншаванні.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат філалагічнага факультэта, калектывы кафедр замежных моў выказваюць глыбокае спачуванне загадчыцы кафедры англійскай мовы БАННІКАВАЙ Людміле Сцяпанаўне ў сувязі з напаткаўшым яе горам — смерцю БАЦЬКІ.

Дэканат біялагічнага факультэта, кафедра батанікі і фізіялогіі раслін выказваюць спачуванне лабарантцы названай кафедры ВАРОНА Наталлі Мікалаеўне з выпадку напаткаўшага яе гора — смерці БАЦЬКІ.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21.

«Гомельскі універсітэт» — газета Гомельского государственного университета им. Ф. Скорины, Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта Беларусі па друку, г. Гомель, Савецкая, 1.

Аб'ём 1 друк. арк. Тыраж 1.500 экз. Заказ 928. Падпісана да друку ў 14.00.